

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII,
MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

**Mai Multe
Oportunități** prin
Politici Prietenoase Familiei

AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Expert-Grup
Centru Analitic Independent

De ce femeile au venituri mai mici decât bărbații pe tot parcursul vieții?

Olga GAGAUZ

Institutul Național de Cercetări Economice
3 martie 2021

**Expanding
Choices** through
Family-Friendly Policies

Actualitatea studiului

- Pe parcursul ciclului de viață femeile câștigă mai puțin, în medie, decât bărbații, dar diferența de consum între bărbați și femei nu este pronunțată.
- Înțelegerea factorilor care determină inegalități de gen sunt esențiale în elaborarea măsurilor de extindere a oportunităților economice pentru femei și asigurarea unui progres durabil în egalitate de gen.

Metodologie

- Studiul are la bază Conturile Naționale de Transfer, 2018 pentru Republica Moldova (calculele V.Prohnițchi Expert-Grup) în baza datelor privind populația cu reședința obișnuită.
- **Scopul studiului** este de a analiza cauzele disparităților de gen în viața economică independentă și a elabora unele recomandări de politici ce vizează diminuarea acestora.

Conturile Naționale de Transfer (CNT) oferă un răspuns la întrebarea: „Cum și prin ce mecanisme venitul național este distribuit între generații (grupe de vârstă)?”

CNT sunt utilizate pentru a evalua consecințele:

- modificărilor structurii pe vârste
- măsurilor de politici sociale și economice
- schimbărilor în comportamentul economic al populației.

Noțiunile principale ale CNT:

Ciclul economic de viață arată raportul dintre consumul și venitul din muncă la vârste diferite, inclusiv în profil bărbați / femei.

Deficitul ciclului de viață –diferență dintre consumul specific vârstei (privat și public) și venitul din muncă.

Conturile Naționale de Transfer – forma scurtă

Bărbați	Agregat nominal, milioane lei				Per capita nominal, mii lei			
	Total	0-19	20-64	65+	Total	0-19	20-64	65+
Deficitul ciclului de viață	18028.7	17655.0	-5764.1	6137.8	13931.9	53015.0	-7006.8	44345.5
Consumul	77989.1	18449.6	51869.8	7669.6	60267.0	55401.0	63053.5	55413.3
<i>Consumul public</i>	12875.8	7208.5	4505.1	1162.2	9949.9	21646.1	5476.4	8396.8
Educație	5191.2	5162.4	28.8	0.0	4011.5	15501.7	35.0	0.0
Sănătate	2668.3	755.3	1287.4	625.6	2061.9	2267.9	1565.0	4520.3
Altele	5016.4	1290.9	3188.9	536.5	3876.5	3876.5	3876.5	3876.5
<i>Consumul privat</i>	65113.3	11241.1	47364.7	6507.5	50317.1	33755.0	57577.1	47016.5
Educație	248.6	189.7	58.8	0.0	192.1	569.8	71.5	0.0
Sănătate	1286.4	255.4	801.7	229.4	994.1	766.8	974.5	1657.4
Altele	63578.3	10796.0	46504.2	6278.1	49130.9	32418.5	56531.0	45359.2
Venitul din muncă	59960.4	794.6	57633.9	1531.9	46335.1	2386.0	70060.3	11067.8
Venitul din salariu	50973.8	553.1	49464.6	956.1	39390.6	1660.8	60129.7	6907.9
Venitul din autoocupare	8986.6	241.5	8169.3	575.8	6944.5	725.3	9930.7	4159.9

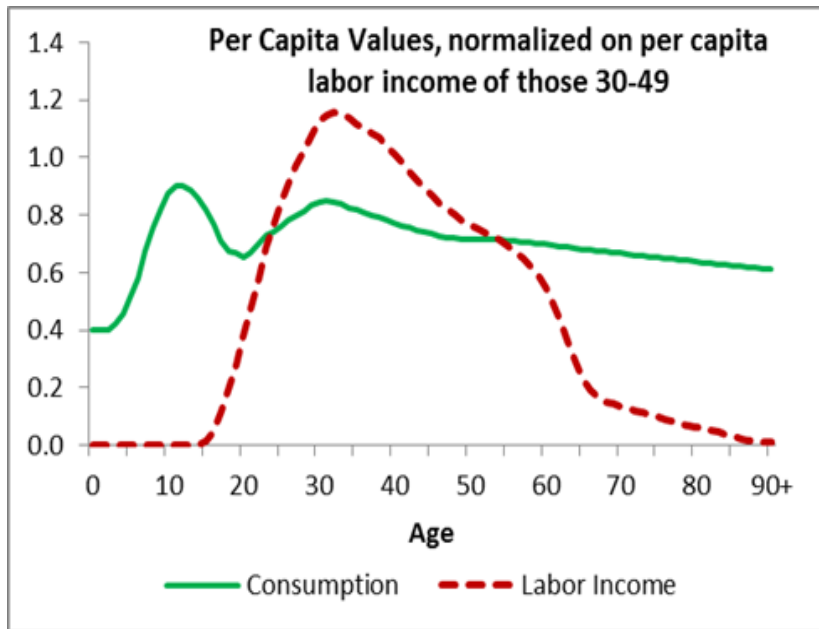
Conturile Naționale de Transfer – forma scurtă

Femei	Agregat nominal, milioane lei				Per capita nominal, mii lei			
	Total	0-19	20-64	65+	Total	0-19	20-64	65+
Deficitul ciclului de viață	41595.2	17249.6	13037.2	11308.5	29412.3	54721.69	14942.5	49927.1
Consumul	88424.1	17733.6	57479.4	13211.1	62525.3	56257.18	65879.8	58327.3
Consumul public	15485.0	6964.1	6178.1	2342.8	10949.5	22092.64	7081.0	10343.5
Educație	4995.9	4965.9	30.0	0.0	3532.7	15753.7	34.4	0.0
Sănătate	5006.9	776.2	2765.9	1464.8	3540.4	2462.5	3170.1	6467.1
Altele	5482.1	1222.0	3382.2	878.0	3876.5	3876.5	3876.5	3876.5
Consumul privat	72939.1	10769.5	51301.3	10868.3	51575.8	34164.5	58798.8	47983.8
Educație	199.5	164.9	34.7	0.0	141.1	523.0	39.8	0.0
Sănătate	2314.8	245.0	1556.3	513.5	1636.8	777.2	1783.8	2267.0
Altele	70424.8	10359.6	49710.3	10354.9	49797.9	32864.3	56975.3	45716.8
Venitul din muncă	46828.9	484.0	44442.2	1902.6	33113.0	1535.5	50937.3	8400.2
Venitul din salariu	41424.4	359.5	39904.5	1160.4	29291.5	1140.4	45736.4	5123.4
Venitul din autoocupare	5404.5	124.5	4537.7	742.2	3821.5	395.1	5200.9	3276.8

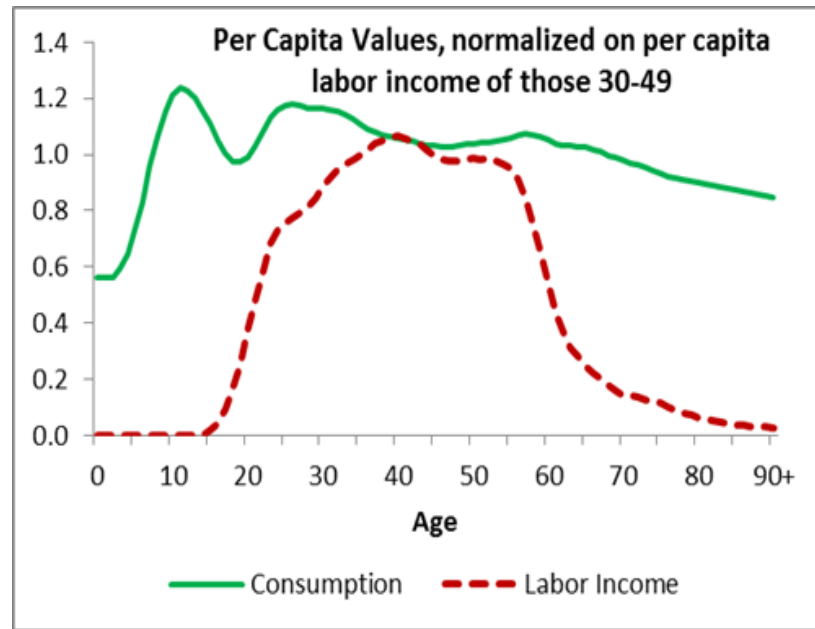
Decalajul de gen în independența economică

Deficitul total al ciclului de viață la femei este de 2,3 ori mai mare decât la bărbați

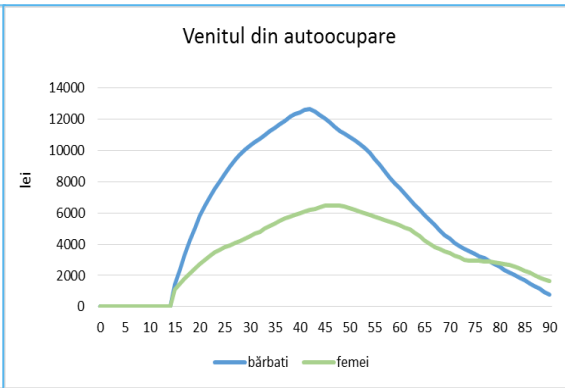
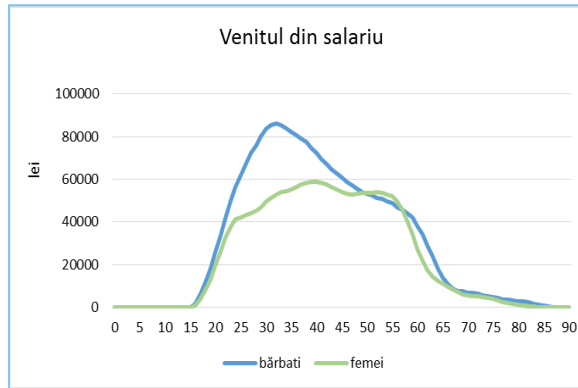
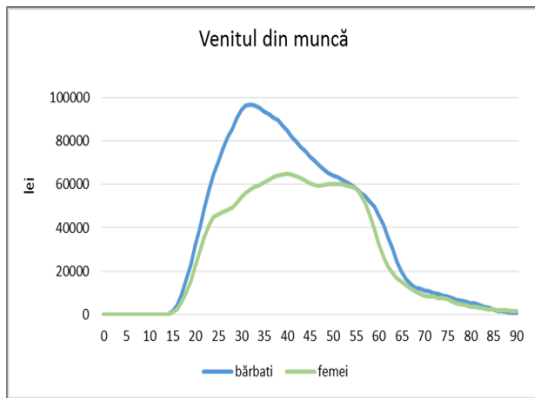
Bărbați

Femei

Venitul din muncă.

Ponderea veniturilor din muncă a femeilor în venitul global constituie 43,8%.

Raportul femei /bărbați

- venitul din muncă per capita 71,5%.
- venitul din salariu 74,4%

Disparități de gen pe piața forței de muncă – cauza principală a decalajului în independența economică a bărbaților și femeilor

Rata de ocupare a femeilor depinde de numărul de copii în familie în vârstă până la 6 ani

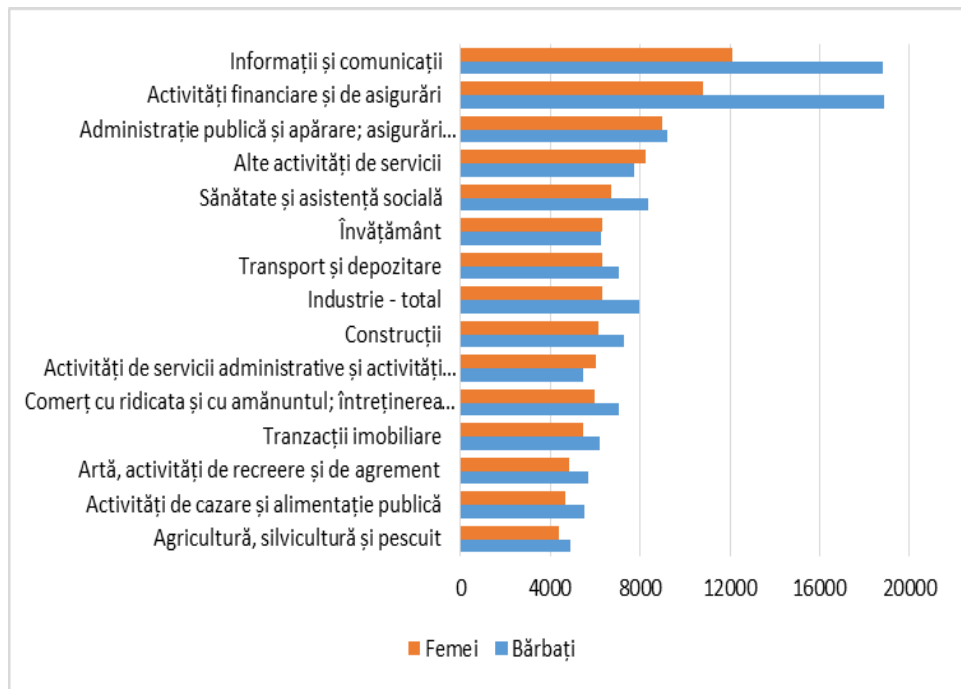
Stereotipurile de gen potrivit cărora grija de copil/copii este o responsabilitate principală a femeilor, și nu a bărbaților determină participarea scăzută a femeilor pe piața forței de muncă.

- În mediul urban, rata de ocupare a bărbaților cu cel puțin un copil este de 76,2%, pe cât cea a femeilor – de 41%.
- În mediul rural, rata de ocupare a bărbaților – 62,5%, iar cea a femeilor – 39,4%.

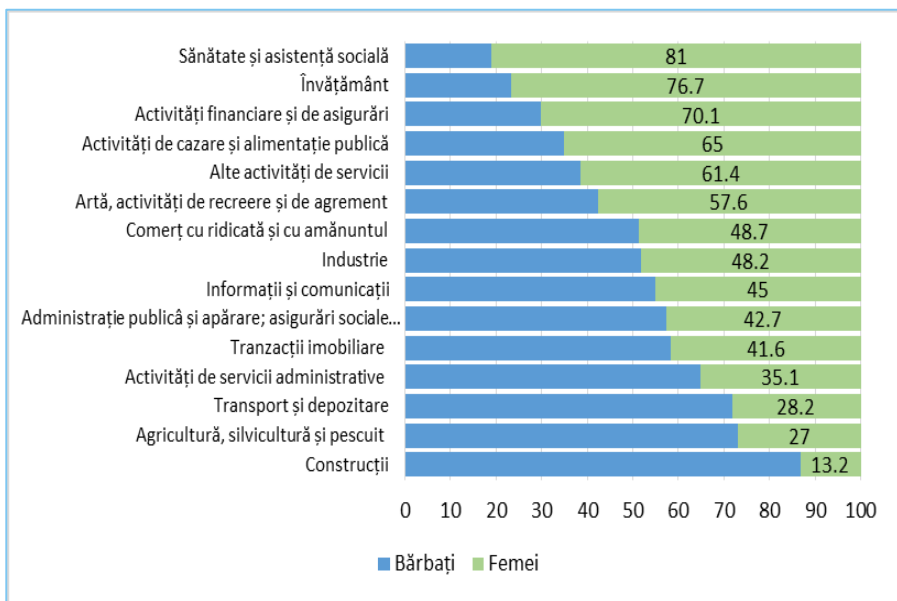
Discriminarea salarială a femeilor

Diferența de gen în salarizare total pe economie 14,1%. Salariul lunar brut al femeilor - 6709,8 lei, al bărbaților - 7233,7 lei.

Cele mai mari diferențe sunt în activități financiare și de asigurări 42,9% informații și comunicații 35,7% industrie, total 20,9%, sănătate și asistență socială 19,6%.

Segregarea pe domenii de activitate

Femeile predomină în activități economice cu nivel de salarizare scăzut, precum sănătate și asistența socială, învățământ, activități de cazare și alimentație publică, servicii, comerț, industrie.

Se constată o reprezentanță scăzută a femeilor în funcții de conducere. Cu cât poziția este mai înaltă, cu atât mai mic este numărul femeilor care ocupă aceste posturi (efectul *"tavanului de sticlă"* - *"glass ceiling"*).

Program de muncă incomplet specific pentru forța de muncă feminină

23,6% din bărbați și 39,0% din femei ocupate au avut salarii mai mici, din cauza orelor de muncă reduse (până la 40 de ore).

Cauzele:

- 45% din totalul femeilor cu program de muncă parțial nu și-au găsit de lucru cu program complet,
- 23% au fost transferate la program parțial din inițiativa administrației
- 10% din cauza responsabilităților familiale.

Ponderea înaltă a femeilor în categoria populației inactive

- Câștigurile scăzute din muncă ale femeilor se explică și prin ponderea înaltă a acestora în categoria populației inactive - 57,3%.
- În numărul total al populației inactive 163,4 mii (13,0%) prezintă persoanele casnice, printre care 95,7% sunt femei.
- Insuficiența serviciilor de educație ante-preșcolară și preșcolară, precum și oportunități reduse de angajare, în special în mediul rural, forțează femeile cu copii mici să rămână cu statul de casnică.

Disparități de gen la vârsta înaintată

Mărimea medie a pensiei (2019)

femei - 1,711 lei

bărbați - 2,157 lei

La vârstele înaintate deficitul ciclului de viață la bărbați constituie 10,2%, iar al femeilor - 24%, decalajul mai mare decât dublu fiind determinat de speranța de viață mai mare a femeilor (CNT).

Vârstă de pensionare: **63 ani**

Speranță de viață, la pensionare - **circa 13 ani**

Vârstă de pensionare: **58 ani**

Speranță de viață, la pensionare - **20 ani**

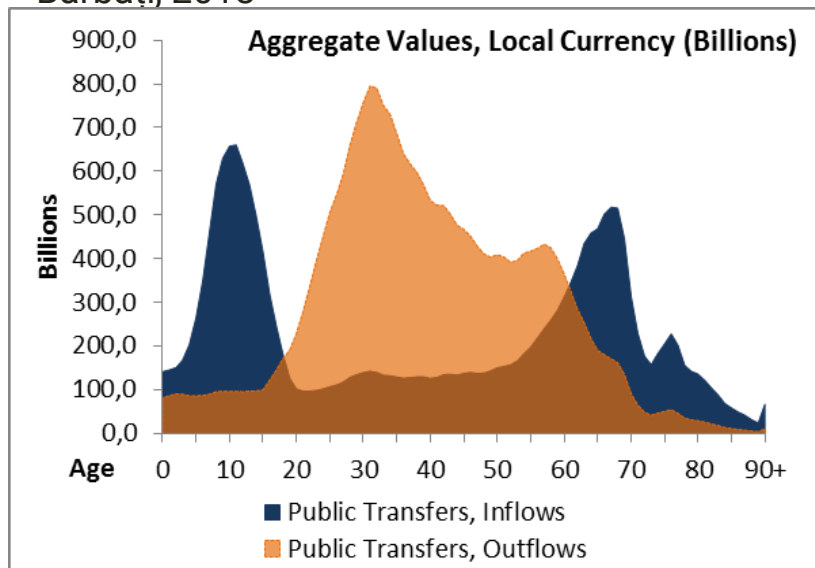
Având o speranță de viață mai mare decât cea a bărbaților, femeile petrec cu aproximativ 11 ani mai mult în statut de pensionare, iar cuantumul mic al pensiilor determină riscul mai înalt al sărăciei.

Transferurile publice

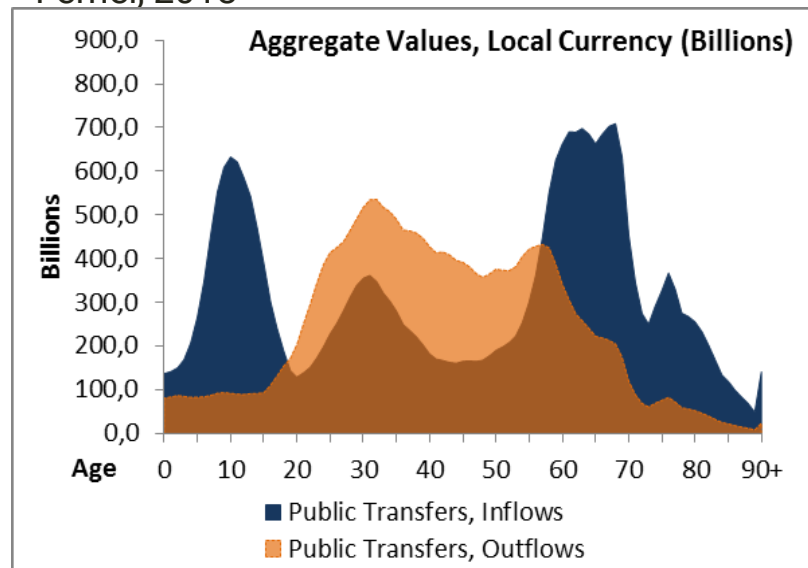
"intrări" (inflows), sau recipienți ai transferurilor și "ieșiri" (outflows) – contribuabili la formarea fondurilor publice.

Volumul transferurilor către persoanele în vârstă de 55 de ani și peste, în special către femei, este aproape de două ori mai mare decât transferurile către tineri (0-19 ani).

Bărbați, 2018

Femei, 2018

Concluzii principale

- Cererea scăzută pentru forța de muncă și subvalorificarea potențialului uman prezintă o cauză principală a deficitului considerabil al ciclului economic de viață.
- Având venituri mai mari, bărbații fac transferuri publice și private mai mari, pe când femeile, ca și copiii, sunt cei care recepționează aceste transferuri.
- Discrepanțele semnificative în nivelul de independență economică a femeilor și bărbaților sunt determinate de persistența atitudinilor tradiționale față de rolurile de gen.
- Stereotipurile de gen potrivit cărora grija de copil/copii este o responsabilitate principală a femeilor, și nu a bărbaților, determină, în mare măsură, veniturile scăzute ale femeilor și dependența economică pe parcursul ciclului de viață și prezintă așa-numită "penalitate a maternității" (*"motherhood penalty"*).

Recomandări de politici pentru reducerea discrepanțelor în deficitul ciclului economic de viață al femeilor și bărbaților

- eliminarea diferențelor de remunerare dintre femei și bărbați prin măsuri de creștere a abilităților profesionale ale femeilor
- introducerea cotelor de gen, formarea abilităților de conducere pentru a crește numărul femeilor în funcții de conducere
- facilitarea procesului de reintegrare a femeilor pe piața forței de muncă după concediul de îngrijire a copilului /copiilor.
- promovarea politicilor prietenoase familiilor pentru asigurarea unui echilibru real între viața profesională și viața de familie
- combaterea stereotipurilor privind rolurile sociale ale femeilor și bărbaților
- încurajarea împărțirii responsabilităților casnice și de îngrijire a copiilor între bărbați și femei
- extinderea serviciilor ante-preșcolare și preșcolare de calitate.

**Va mulțumesc pentru
atenție!**

**Expanding
Choices** through
Family-Friendly Policies